

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/271/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2312233344
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2312233344.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcu: JUDr. P. F., živnostník, B. B., Z. Q. X, zast. advokátom: Mgr. František Popper, Banská Bystrica, Horná 10, proti žalovanému: G. U., nar. XX. P. XXXX, bytom X., X. XXX, zast. advokátom: JUDr. Alexander Kostolanský, Piešťany, Štúrova 4, o 14.000 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 31. júla 2013 č. k. 5C/46/2013 - 161 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého zamietol žalobu (ktorou sa žalobca domáhal zaplata sumy zhora s 9%-ným ročným úrokom z omeškania od 5. decembra 2012 ako odmeny za činnosti vykonané na základe dohody účastníkov pri usporiadaní, resp. následnej realizácii pozemkov žalovaného) a vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením „po právoplatnosti vo veci samej“ (?). Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. § 566 ods. 1 Obch. z. (Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 37 ods. 1 a §§ 41 a 724 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), vecne potom názorom o nedôvodnosti žaloby, keď bolo preukázané, že žalobca v čase urobenia právneho úkonu (tu rozumej prvej dohody o prevode členských práv, na ktorú relatívne krátko neskôr nadväzovala dohoda druhá) nevedel posúdiť následky svojho konania, keďže trpel organických (správne zrejme „organickým“) psychosyndrómom (teda poruchou trvalého charakteru, robiacou ho na ním urobený právny úkon neschopnou) a úkon nebol urobený ani vážne (žalobca listiny ním podpísané ani neštudoval a spoliehal sa na vysvetlenia žalovaného 1/ a svedka E.). Neplatnosťou a neúčinnosťou (ktorou podľa súdu prvého stupňa treba rozumieť stav, ako keby právny úkon neexistoval) prvej dohody o prevode členských práv bola daná potreba rovnakého nazerania na druhú dohodu, pričom ak už tou prvou neboli privedené ňou zamýšľané účinky, žalobca neprestal byť ani nájomcom bytu a členom žalovaného 2/ a naopak preto nemôže existovať nájomný vzťah, majúci byť založený dohodou žalovaných 2/ a 3/; dôvodil napokon okresný súd, ktorý ďalšie rozhodnutia odôvodnil právne len paušálnym odkazom na § 142 ods. 1 O. s. p. a vecne prevzatím vyúčtovania ustanoveného advokáta žalobcu do odôvodnenia rozsudku (rozhodnutie o trovách konania žalobcu), resp. právne rovnako iba paušálnymi odkazmi na § 148 ods. 1 O. s. p., položku 1 písm. b/ Zákona o súdnych poplatkoch (tu keď už, tak správne „sadzobníka, tvoriaceho prílohu zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších zmien a doplnení“) a § 143 O. s. p. a vecne trovami štátu na znalečnom, oslobodením žalobcu od súdnych poplatkov a neúspechom žalovaného 1/, ako aj názorom o zapríčinení sporu výlučne správaním žalovaného 1/ (rozhodnutia o náhrade trov konania štátu a súdnom poplatku a absentujúce rozhodnutie o trovách konania žalovaných 2/ a 3/).

Proti tomuto rozsudku podali včas odvolania žalobca aj žalovaní 1/ a 3/.

Žalobca rozsudok napadol v zamietajúcej časti vo veci samej a v časti trov konania jeho ustanoveného advokáta s návrhom na zmenu rozsudku v oboch takýchto častiach vyhovením aj žalobe o určenie nedostatku členstva žalovanej 3/ v žalovanom 2/ a uložením všetkým trom žalovaným spoločnej a nerozdielnej povinnosti na inak správne mu priznanú náhradu trov konania na právnej službe. V oboch prípadoch namietal predovšetkým nesprávnym právnym posúdením veci, vo vzťahu k veci samej argumentujúc, že i na určení, že žalovaná 3/ nie je členkou žalovaného 2/ má naliehavý právny záujem a komplexné riešenie posudzovaného problému vylučuje iný záver, než ten, že žalovaná 3/ členkou žalovaného 2/ pri podržaní si členstva ním (žalobcom) nemôže byť, u rozhodnutia o trovách konania účastníkov potom vytykajúc súdu prvého stupňa jednak neurčitosť a nevykonateľnosť rozhodnutia (z ktorého nie je zrejmé, kto by mal priznanú náhradu advokátovi zaplatiť), ako aj neakceptovateľnosť dôvodov pre neuloženie tzv. náhradovej povinnosti žalovaným 2/ a 3/ (nakoľko títo sa tiež v konaní aktívne bránili a aj u nich tak treba usudzovať na poskytnutie nimi príčiny na vedenie sporu).

Žalovaní 1/ a 3/ naopak napadli rozsudok v tej časti veci samej, kde bolo žalobe vyhovené a i oni v časti trov konania (účastníkov aj štátu). Vo veci samej zotrvali na námietke nepreukázania (žalobcom) naliehavého právneho záujmu na požadovaných určeníach a poukazovali aj na viaceré nimi pociťované vady žalobného návrhu (tzv. petitu), prevzaté i do výroku napadnutého rozsudku (tu rozumej najmä polemiku na tému „neúčinnosti“ dohôd o prevode členských práv), predovšetkým však podľa nich žaloba neobstojí vecne. Z doložených lekárskeho správ sice vyplynulo, že žalobca je epileptik, fajčiar a bývalý alkoholik, časové súvislosti diagnostikovania uňho aj duševnej poruchy však vyvolávajú pochybnosti a podozrenia o účelovosti počínania, sledujúceho priznanie mu invalidného dôchodku. Znalec pri podaní posudku vychádzal len zo zdravotnej dokumentácie žalobcu a jeho ambulantného vyšetrenia, u žalobcu však pristúpenie k prepočítavaniu peňazí (prevzatých ním aj na základe čestného vyhlásenia od žalovaného 1/) a ani jeho výpoveď pred policajným orgánom v septembri 2007 nevzbudzovali žiadne pochybnosti, žeby tu malo ísť o prípad stihnutia akoukoľvek psychickou poruchou a nevyhnutným sa tak javí ďaleko dôkladnejšie vyšetrenie duševného stavu. Pri trovách konania potom súd prvého stupňa podľa odvolávajúcich sa žalovaných nedostatočne zvažil možnosť použitia ust. § 150 ods. 1 O. s. p. (hoci na takýto postup bol daný dôvod spočívajúci v opakovanom menení žaloby a neuvedení všetkých rozhodujúcich skutočností už pri prvom úkone či prevzatí zastupovania).

Žalované 2/ odvolací návrh nepodalo.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. celú vec (pretože odvolaniami účastníkov vystupujúcich na oboch stranách sporu v ich súhrne - v prevažnej miere odvolaním žalovaných 1/ a 3/ a tam, kde sa tak nestalo, odvolaním žalobcu - bolo napadnuté rozhodnutie vo veci samej ako celok, obe strany sporu napadli rozhodnutie o trovách konania účastníkov, u trov konania štátu nato postačovalo odvolanie žalovaných a napokon výslovne nenapadnuté rozhodnutie o poplatkovej povinnosti malo povahu rozhodnutia závislého na rozhodnutí vo veci samej) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania (pretože nešlo o žiaden prípad potreby prejednaní veci odvolacím súdom na pojednávaní podľa odseku 1 tohto ustanovenia), keď dospel k záveru, že napadnutý rozsudok nemožno považovať za vecne správny (a nemožno inak, než ho zrušiť) hneď z dvoch zákonom predpokladaných dôvodov, ktorými bolo 1. nesprávne právne posúdenie veci, majúce za následok i nie celkom dostatočne zistený skutkový stav a 2. vypravenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku v tejto veci v podobe reálne odnímajúcej účastníkom možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. súd (odvolací) rozhodnutie (súdu prvého stupňa) zruší, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; podľa písmena h/ rovnakého paragrafu, odseku i zákona, potom rovnako sa rozhodne, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Podľa § 80 písm. c/ O. s. p. návrhom na začatie konania (v tzv. sporovom konaní žalobou, v tejto súv. por. tiež ust. § 79 ods. 1 vety poslednej a § 90 O. s. p. - pozn. odvolacieho súdu) možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 38 ods. 2 O. z. takisto (rozumej popri neplatnosti právneho úkonu pre nespôsobilosť konajúceho na právne úkony podľa odseku 1 - opäť pozn. odvolacieho súdu) je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Podľa § 42a ods. 1 O. z. veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkovne právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné.

Konštatovanie, že vada konania zadaná v prvom z vyššie odcitovaných ustanovení základného predpisu občianskeho procesného práva Slovenskej republiky (v ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) a inak aj ďalšia vada podľa písmena g/ rovnakého ustanovenia (predstavovaná rozhodnutím buď vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom) je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces (inak práva garantovaného v podmienkach tuzemského právneho poriadku okrem zákonov i článkom 46 a nasledujúcimi Ústavy Slovenskej republiky, čiže ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a tiež článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, tohto inak uverejneného v prílohe oznámenia ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), patrí už k záverom ustálenej rozhodovacej praxe tunajšieho súdu (v uvedenej súv. por. napr. uznesenia Krajského súdu v Trnave z 30. júna 2008 č. k. 10Co/152/2008-37, z 30. novembra 2010 sp. zn. 10Co/210/2010 alebo z 25. apríla 2013 sp. zn. 10Co/20/2012, prvé a tretie z nich vo veciach Okresného súdu Trnava sp. zn. 18C/173/2007 a 29C/164/1996, druhé potom vo veci Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 10C/42/2008). I podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91), Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I ÚS 226/03) a aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať tiež nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu v podmienkach vnútroštátnej úpravy slovenského civilného procesu potom vymedzuje (na úrovni zákona) ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; dbá pritom aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Korektným a i ústavne konformným výkladom takéhoto ustanovenia pritom treba dospieť k záveru, že s už uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia, konštatovania alebo závery bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto vyvodené. Ak povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu (ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami, v konaní uplatnenými); porušením uvedeného práva účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma aj možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) - v rámci využitia prípadných riadnych alebo tiež mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá sama osebe nielen dôvod odvolania podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ale zároveň i nevyhnutnosť rozhodnutia spôsobom predpokladaným takýmto ustanovením.

Podľa názoru odvolacieho súdu potom nemôže byť vôbec predmetom akejkoľvek (nieto ešte zmysluplnej) diskusie fakt, že práve opísanou vadou bol postihnutý i napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z prejednávanej veci. V tomto konkrétnom prípade sa tak inak stalo aj pre kumuláciu takejto vady s ďalšou, ktorou bolo to, že súd prvého stupňa v dôsledku nie celkom úplného a preto tiež nesprávneho právneho posúdenia ním veci sa na jednej strane v skutočnosti vyhol korektnému zodpovedaniu otázky, či žalobca naozaj môže mať naliehavý právny záujem na všetkých ním požadovaných (až šiestich) určeníach a nenáležitým (či pri záujme na čo najväčšej presnosti tzv. hmotnému právu nezodpovedajúcim) spôsobom interpretoval tiež pojem neúčinnosť právneho úkonu, popri tom však ani skutkový stav tu nebol zistený v takej miere, ktorú by šlo považovať za postačujúcu pre tie závery, ktoré napokon boli urobené súčasťou odôvodnenia rozsudku (čo tu znamenalo, že vyslovením celkom konkrétneho a takpovediac kľúčového záveru za taktiež celkom konkrétnej situácie došlo k vyvolaniu

inej, okresným súdom však už nezodpovedanej otázky, ktorá ale stavala posudzovaný problém do celkom iného a nateraz pre žalobcu nie príliš priaznivého svetla).

Odhliadnuc od viacerých dnes už dosť dobre celkom nereparovateľných procesných pochybení súdu prvého stupňa, ku ktorým došlo hneď na začiatku konania (akými bolo napr. pristúpenie k prejednávaniu veci na pojednávaní aj za účasti žalovaného 2/ skôr, než sa toto procesne akceptovateľným spôsobom stalo účastníkom konania; pripustenie vstupu žalovanej 3/ do konania skôr, než sa v konaní vôbec / právne/ ocitli aspoň dve osoby s procesným statusom žalovaného, či pripustenie aj prvej zmeny žaloby, spočívajúcej v rozšírení prvotnej jedinej určovacej požiadavky na požiadavky štyri, v dvoch prípadoch sa týkajúce aj žalovaného 2/ ešte predtým, než bolo rozhodnuté o pripustení takéhoto - v pôvodnej žalobe nefigurujúceho - účastníka do konania, k týmto nedostatkom pre prípad záujmu por. i č. I. 1 a 12 a dnešné č. I. 57 - 60, 128, 61 a 66) totiž súd prvého stupňa predovšetkým dôsledne neanalyzoval problém naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Takýto nedostatok sa pritom javil zvlášť vypuklým za situácie, v ktorej žalobca v rámci jednej žaloby (nech aj dotknutej dvoma súdom prvého stupňa pripustenými zmenami) spojil celkom šesť určovacích požiadaviek (reprezentovaných inak dvojicami požiadaviek na určenie 1. neplatnosti a „neúčinnosti“ právnych úkonov, 2. existencie právneho vzťahu, resp. práva a 3. neexistencie právneho vzťahu, resp. taktiež práva).

Naliehavý právny záujem na požadovanom určení (podľa § 80 písm. c/ O. s. p.) je základným procesným predpokladom každej určovacej žaloby (s výnimkou určení s prezumovaným, teda predpokladaným naliehavým právnym záujmom, o aký prípad však v prejednávanej veci nejde a to u žiadnej z nastolených požiadaviek). Bez existencie takéhoto predpokladu je vylúčené zaobranie sa žalobou, trpiacou nedostatkom naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, vecne. Uvedené znamená, že v konaní o určenie existencie či neexistencie práva alebo právneho vzťahu je vyriešenie si otázky existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení prvou povinnosťou súdu, pretože len kladná odpoveď na takúto otázku poskytuje priestor pre ďalšie konanie vo veci samej (teda najmä dokazovanie zamerané na vecnú podstatu problému), kým naopak odpoveď záporná (rozumej záver o neexistencii naliehavého právneho záujmu) má viesť k bezodkladnému zamietnutiu žaloby (nielen z dôvodu čo najväčšej hospodárnosti konania, ale spravidla i pre naznačenie cesty k ochrane práv účastníkov procesne prípustným spôsobom - ktorým je spravidla buď iné než požadované určenie alebo naopak plnenie, pokiaľ takáto cesta pravda vôbec existuje).

Určovacie žaloby všeobecne majú podľa teórie procesného práva aj relevantných záverov rozhodovacej praxe súdov v oblasti, o ktorej je reč, opodstatnenie tam, kde je ešte len stav ohrozenia práva a nie už jeho porušenia (nakoľko určovacia žaloba má charakter prostriedku preventívnej ochrany práva a naopak nápravu stavu vzniknutého porušením práva je už zásadne spôsobilá zjednať len žaloba na plnenie, teda žaloba podľa § 80 písm. b/ O. s. p.). Okrem toho tu však musí byť stav právnej neistoty žalobcu, ktorý má určovacia žaloba odstrániť, pričom naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení tkvie v tom, že práve toto určenie (nie teda žiadne iné) vyrieši všetky sporné právne otázky medzi účastníkmi a vytvorí tak aj pevný právny podklad pre ich budúce právne vzťahy (čiže najmä vytvorí prekážku pre prípadné ďalšie určenia a podľa možnosti predíde aj sporom o plnenia). Práve z toho však plynie, že naliehavý právny záujem nemôže byť daný tam, kde právna otázka majúca sa vyriešiť v konaní o určenie má len povahu otázky predbežnej či čiastkovej vo vzťahu k inej právnej otázke, ktorá sa môže sama stať predmetom určovacej žaloby. Z takejto filozofie inak evidentne vychádza aj rozhodná úprava procesného práva (citovaná i súdom prvého stupňa, týmto však uspokojivo nevyložená), pokiaľ priamo ani nepredpokladá žaloby o neplatnosť právnych úkonov (pri zjavnom uvedomovaní si len predbežného významu otázok platnosti či neplatnosti právnych úkonov pre otázky existencie či neexistencie práv alebo právnych vzťahov).

Z obsahu spisu vyplýva, že práve uvedeným sa súd prvého stupňa a pred ním ani žalobca neriadili, na čom sa inak len menej významne podpísalo netrvanie na odstránení vnútorného rozporu zaneseného do žalobného návrhu v časti prvých dvoch určovacích požiadaviek (tých týkajúcich sa určenia neplatnosti oboch dohôd o prevode členských práv), kde sa ocitli právne nezlučiteľné formulácie o neplatnosti aj neúčinnosti takýchto právnych úkonov. Od čias doplnenia O. z. aj o ustanovenia o odporovateľnosti právnych úkonov a pri konštrukcii odporovateľnosti ako právnej neúčinnosti úkonu voči tomu, kto sa jej dovoľá, totiž neúčinnosťou (pri posudzovaní veci aj právne) nemožno rozumieť nič iné, než právnu neúčinnosť, čiže žalobcom v tejto veci podľa všetkého nezamýšľanú púhu odporovateľnosť právnych úkonov. Tá však pre jej konštatovanie vyžaduje platný právny úkon a práve preto je súbežné uplatnenie

požiadavky na neplatnosť aj neúčinnosť právneho úkonu vopred odsúdené na neúspech. Odvolací súd však ani v takejto zdanlivo jednoznačnej časti nemohol rozhodnúť s konečnou platnosťou, nakoľko by tomu muselo predchádzať ubezpečenie sa (zo strany súdu), na ktorej z častí dosiaľ neprípustne kumulovanej požiadavky žalobca mieni zotrvať, to tu v dôsledku nevykonania pokusu o odstránenie elementárnej vady žaloby už v prvom stupni nebolo a urobenie tak na odvolacom súde by vykazovalo znaky nahrádzania činnosti súdu prvého stupňa až v odvolacom konaní a rozhodovania o jasne zadefinovanej požiadavke len v jedinej inštancii.

Súd prvého stupňa však okrem toho príliš všeobecným a aj podstatu problému zahmlujúcim odôvodnením svojho záveru o existencii naliehavého právneho záujmu hodlal zastrieť i fakt, že tejto otázke nebola venovaná prakticky žiadna pozornosť. Ak by to pritom bolo inak, len veľmi ťažko by mohlo dôjsť k uspokojeniu sa s pomerne kusou obhajobou existencie naliehavého právneho záujmu aj na tých určeníach, ktoré zjavne mohli mať len povahu predbežných otázok k ďalším určeniam taktiež urobeným predmetom žaloby (a takto aj konania) v tejto veci. Ak totiž dôsledkom neplatnosti dohody o prevode členských práv a povinností, majúcej privodiť prevod práv a povinností spojených s členstvom v bytovom družstve z jednej osoby na druhú je podržanie si práv a povinností prevodcom, musí byť vylúčené, aby mohol byť daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody aj vtedy, ak sa súčasne žaluje tiež o určenie, že prevodca z dohody (tu žalobca) je naďalej členom družstva (o aký prípad šlo aj v tejto veci pri kombinácii čiastkových požiadaviek žalobcu, ustálených za dôvodné čiastkovým výrokom napadnutého rozsudku pod I. a druhou časťou čiastkového výroku pod III. zhora). Zmysel oboch takýchto požiadaviek je rovnaký (prinavrátenie statusu člena družstva žalobcovi) a otázka platnosti (či presnejšie neplatnosti) dohody je len otázkou predbežnou vo vzťahu k ďalšej otázke, ktorou je to, či členské práva a povinnosti ostali žalobcovi (ako prevodcovi z prvej dohody o prevode členských práv), alebo naopak boli platne prevedené na niekoho iného (tu prinajmenšom na žalovaného 1/ ako nadobúdateľa z prvej dohody o prevode členských práv a neskôr prípadne aj na žalovanú 3/ - to samozrejme za predpokladu kladného zodpovedania si tej predbežnej otázky, či obe dohody o prevode členských práv sú platnými právnymi úkonmi). Pri nazeraní na diskutovaný problém aj z tohto uhla pohľadu je potom aj pri snahe drukovať v prospech

Odvolaciemu súdu však nie je zrejmé ani to, aký môžu mať na stav tvrdenej právnej neistoty žalobcu dopad určenie neplatnosti druhej dohody o prevode členských práv i určenie, že žalovaná 3/ nie je členkou žalovaného 2/. V oboch týchto prípadoch ide totiž iba o vzťahy medzi žalovanými (či už všetkými, primárne však medzi žalovaným 1/ a žalovanou 3/ v prvom a len medzi žalovanými 2/ a 3/ v druhom prípade), nech aj zjavne majúce pôvod v prvotných sporných vzťahoch medzi žalobcom a žalovaným 1/ a žalobca tu ničím nevyargumentoval, ako i tieto určenia môžu zlepšiť jeho aktuálne neisté právne postavenie (rozumej ako sa to, že žalobe bude vyhovené aj v týchto častiach, odrazí v právnej sfére žalobcu a čím sa tak jeho právne postavenie zlepší oproti tomu, ak by takýchto požiadaviek nebolo - čo inak priamo súvisí s odpoveďou na otázku, aké ohrozenie predstavuje možný súbežný stav evidovania žalovaným 2/ ako jeho členom žalobcu aj žalovanej 3/).

Právne však súd prvého stupňa pochybil najmä istou absolutizáciou dôkazu znaleckým posudkom (tým, že pri rozhodovaní bol za takrečenú bernú mincu vzatý prakticky len takýto dôkaz s praktickým „upozadením“ všetkých ostatných vykonaných dôkazov), ale i podcenením posolstva prinášaného takýmto dôkazným prostriedkom.

I keď na preukázanie stavu duševnej poruchy, činiacej niekoho neschopným či už na urobenie konkrétneho právneho úkonu alebo aj na robenie úkonov všeobecne, sa javí (pokiaľ dôvodom neplatnosti právneho úkonu má byť takáto skutočnosť) vykonanie dokazovania za pomoci znalca z príslušného odboru i lekárskeho odvetvia priam nevyhnutným, závery znalca (primárne súdom vyslúchaného s možnosťou uspokojenia sa s písomným posudkom len v odôvodnených prípadoch, tu por. tiež ust. § 127 ods. 1 vety druhej a štvrtej O. s. p.) treba jednak podrobiť veľmi starostlivej kontrole zo strany súdu čo do použitých metód preskúmania duševného stavu toho, o koho tu ide, aj čo do úplnosti podkladov slúžiacich znalcovi na splnenie zadaných znaleckých úloh, okrem toho však treba mať na zreteli aj to, či závery znalca, pokiaľ pôsobia pomerne kategoricky, nesvedčia tiež o niečom inom než iba o tom, čoho preukázanie sa v konaní za pomoci takéhoto dôkazu sleduje.

Pri vyjdení aj z týchto úvah potom na jednej strane prisvedčiť bolo treba odvolávajúcim sa žalovaným 1/ a 3/ v tom, že súd prvého stupňa sa pri odôvodňovaní ním zvoleného spôsobu rozhodnutia nevysporiadal

i s dôkazmi odporujúcimi záverom znalca alebo spôsobilými jednoznačnosť takýchto záverov aspoň spochybníť, na druhej strane však bez povšimnutia ostal i pomerne krátky časový odstup medzi uzavretím prvej dohody o prevode členských práv (ako úkonu majúceho spustiť obraznú „lavínu“ ďalších postupov na ujmu žalobcu) a jemu predchádzajúcim vstupom samotného žalobcu do nájomného vzťahu so žalovaným 2/.

Ak totiž závermi znaleckého posudku, citovanými aj v odôvodnení napadnutého rozsudku, bolo tiež konštatovanie stihnutia žalobcu už v čase uzavretia ním prvej dohody o prevode členských práv (teda v auguste 2007) organickým psychosyndrómom ako nielen prechodnou psychickou poruchou s len nepodstatne kolíšucou intenzitou príznakov ochorenia i výskyt epileptických záchvatov u žalobcu pred uzavretím „zmlúv“ aj po nich so zhoršením orientácie pamäťových a rozhodovacích funkcií, celkom logicky sa tu ponúkala otázka (znalcom ani súdom prvého stupňa nezodpovedaná), ako to bolo s psychickým zdravím žalobcu a jeho dopadom na schopnosť robiť právne úkony cca rok pred uzavretím prvej dohody o prevode členských práv, teda v čase dojednania nájomnej zmluvy na družstevný byt, o ktorý sa tu jedná (1. júla 2006). Do úvahy tu prichádzali de facto len dve možnosti, z ktorých tou prvou bolo to, že žalobca psychickým ochorením diagnostikovaným v znaleckom posudku trpel už aj v čase uzavretia ním nájomnej zmluvy so žalovaným 2/ a tou druhou, že k nástupu psychického ochorenia došlo až v čase medzi 1. júlom 2006 a 17. augustom roka nasledujúceho. Len bezpečné preukázanie druhej z týchto možností by pritom nevylučovalo úspech žaloby o určenie existencie nájomného vzťahu žalobcu, keďže naopak preukázanie stavu nielen prechodnej duševnej poruchy žalobcu už v čase dojednávania ním nájomnej zmluvy by s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou činilo neplatnou i nájomnú zmluvu. Pre záver práve uvedenému odporujúci by sa potom vyžadovalo tiež poskytnutie logického (uveriteľného) vysvetlenia, prečo by znalcom ustálená duševná porucha žalobcu tohto mala diskvalifikovať na jeden a naopak kvalifikovať na iný právny úkon; nič z tu uvedeného ale predmetom dokazovania pred rozhodnutím napadnutým rozsudkom urobené nebolo.

Nesprávne (nedostatočne analytické) použitie pre túto vec nepochybne rozhodného ustanovenia § 38 ods. 2 O. z. tak malo za následok i nie celkom úplne zistený skutkový stav a daný tak bol aj dôvod zrušenia napadnutého rozsudku podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. Na margo výkladu ustanovenia, vyžadujúceho zrušenie rozsudku tiež pri nesprávnom právnom posúdení veci a ním spôsobenom nedostatku skutkových zistení sa inak žiada zopakovať to, na čo už tunajší odvolací súd poukázal v minulosti a síce, že pri interpretácii ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. treba (i v súlade s pravidlami používania slovenského jazyka) pracovať s mäkkčenou podobou záveru slova „správne“, keďže nemožno pripustiť, aby sa na správnosť právneho posúdenia veci mohlo usudzovať aj v tých prípadoch „trafenia sa“ do rozhodného práva, ktoré sú sprevádzané jeho pochybným či dokonca celkom scestným výkladom (k čomu by došlo pri praktickom vložení znamienka rovnosti medzi slovné spojenia „nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu“ a „nepoužil správny paragraf“), ale správnosťou právneho posúdenia veci tu môže byť len správne použitie rozhodného práva (nielen jeho správne nájdanie, ale i správna interpretácia a aplikácia na konkrétny prípad).

Odvolaciemu súdu preto neostávalo iné, než o odvolaniach rozhodnúť podľa § 221 ods. 1 písm. f/ aj h/ a ods. 2 O. s. p. spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia. Nutnosť takéhoto naloženia s celým rozhodnutím vo veci samej (kde inak z vyššie uvedených dôvodov musí byť zrejmé i to, že očakávanie žalobcom rovnakého výsledku konania v prípade všetkých žalobou nastolených požiadaviek rozhodne nemusí a podľa všetkého ani nebude môcť byť naplnené) spôsobili i to, že rovnaký osud museli zdieľať i závislé výroky rozsudku opatrené poradovými číslami VII. - VIII. (nakoľko odpovede na otázku možnosti zaťaženia či už niektorého alebo aj všetkých žalovaných poplatkovou povinnosťou za žalobu od poplatkov oslobodeného žalobcu aj ďalšiu otázku možnosti zaťaženia tej - ktorej strany sporu tzv. náhradovou povinnosťou voči súperovi v spore aj voči štátu je závislou na výsledku konania ako celku a ten pre nutnosť zrušenia rozsudku súdu prvého stupňa zatiaľ nemožno predpovedať).

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, bez ďalšieho meškania vykonať pokus o odstránenie vady žaloby v časti požiadaviek na určenie neplatnosti „a neúčinnosti“ oboch dohôd o prevode členských práv (pokiaľ žalobca a/ vadu neodstráni sám a b/ na žalobe aj v tejto časti zotrvá) a podľa výsledku zvolí ďalší postup, v prípade všetkých požiadaviek trvať na dostatočne zrozumiteľnom objasnení, v čom tkvie naliehavý právny záujem na každom z požadovaných určení, len v prípade splnenia si takejto povinnosti aspoň u jednej z požiadaviek vo vyššie naznačenom smere doplniť dokazovanie, podľa § 132 O. s. p. náležite

zhodnotiť výsledky celého konania a v závislosti na tom opätovne rozhodnúť o veci (samozrejme len v časti, v ktorej táto s prihliadnutím k možnosti i ďalších korekcií dosiaľ uplatnených požiadaviek ostane predmetom konania), o trovách konania účastníkov aj štátu, podľa výsledku prípadne tiež o poplatkovej povinnosti a napokon i o trovách doterajších odvolacích konaní (§ 224 ods. 3 O. s. p.), to všetko so samozrejým vypravením nového rozhodnutia odôvodnením súladným s ust. § 157 ods. 2 a 3 O. s. p. Pri rozhodovaní o trovách konania účastníkov pritom bude potrebné vyjsť tiež z toho, že žalobca v tejto časti napadnutému rozsudku dôvodne vytýkal aj nevykonateľnosť tzv. náhradového výroku (zapríčinenú takou formuláciou, pri ktorej sa do výroku nedostala aj osoba z rozhodnutia povinná); len okrajovo sa dotkol i ďalšej nesprávnosti rozsudku, spočívajúcej v nerozhodnutí aj o trovách konania medzi žalobcom (na jednej strane) a žalovanými 2/ a 3/ (na strane druhej), ako i v snahe súdu prvého stupňa absenciu rozhodnutia zakryť len neprihodným odkazom na ust. § 143 O. s. p. (dopadajúce iba na prípady priznania náhrady takému žalovanému, ktorý síce v konaní neuspel, k podaniu žaloby však neposkytol dôvod, o ktorý prípad tu ale pre nedostatok úmyslu súdu prvého stupňa priznať náhradu ktorémukoľvek zo žalovaných 2/ a 3/ nešlo) a do tretice pri konečnom rozhodovaní bude treba vyhodnotiť i pomer úspechu a neúspechu jednotlivých účastníkov konania (k čomu v rámci rozsudku zrušeného týmto uznesením odvolacieho súdu taktiež nedošlo, keď súd prvého stupňa opomenul najmä to, že ani pri zachovaní ním zvoleného spôsobu rozhodnutia by žalobca nebol úspešným v celom rozsahu, ale len čo do 5 z celkom 6 požiadaviek, takýto pomer úspechu a neúspechu by iba s prílišnou dávkou fantázie šlo považovať za len nepatrný neúspech a preto evidentne použiteľným na rozhodovanie o trovách konania nemohlo byť ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p. ani odsek 3 rovnakého paragrafu i zákona). Nové rozhodnutia o náhrade trov konania štátu i o poplatkovej povinnosti potom budú musieť reflektovať aj to, že voľba spôsobu splnenia uloženej povinnosti je na osobe z rozhodnutia povinnej (tu por. i § 561 ods. 1 O. z.) a preto nemožno účastníka povinného na náhradu trov konania štátu ani poplatníka donucovať k plateniu na účet súdu (navyše ani neoznačený, čo by mohlo zamedziť dobrovoľné splnenie aj exekučné vymoženie), druhé z takýchto rozhodnutí potom tiež to, že šiestim určeniam zodpovedá aj 6 poplatkov (napadnutým rozsudkom ale uložená bola povinnosť na zaplatenie len jedného).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.